

Reguleringsmyndigheten
for energi

LYSE NEO AS
Postboks 8124
4069 STAVANGER

Vår dato: 03.11.2025

Vår ref.: 202316604-81 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Vedtak om forlengelse av unntak fra bestemmelser i naturgassforskriften, Lyse Neo AS 2026-2030

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) fatter vedtak om å fornye unntaket fra naturgassforskriften¹ § 5-1 og kapitlene 3, 6 og 7 for Lyse Neo AS som er systemoperatør for distribusjonssystemet i områdene Jæren og Ryfylke, jf. naturgassforskriften § 5-2 annet ledd.

Vår avgjørelse er forhåndsvarslet i brev av 4. juli 2025.

1 Vedtak

RME fatter følgende vedtak:

1. RME fatter vedtak om forlengelse av unntak fra bestemmelser i naturgassforskriften § 5-1 og kapitlene 3, 6 og 7 i naturgassforskriften for systemoperatør for distribusjonssystemet i områdene Jæren og Ryfylke. Unntaket gjelder i fem år fra 1. januar 2026, jf. naturgassforskriften § 5-2 annet ledd.
2. RME kan endre vedtaket dersom det foreligger særlige grunner, slik som vesentlige endringer i de faktiske forholdene vedtaket bygger på eller om RME vurderer at det er grunnlag til å forlenge unntaket, jf. naturgassforskriften § 5-2 tredje ledd.

2 Beskrivelse av saken

Lyse Neo, som er eier av distribusjonssystemet i områdene Jæren og Ryfylke, er unntatt reglene om tredjepartsadgang i naturgassforskriften § 5-1 og kapitlene 3, 6 og 7, etter RMEs vedtak av 3. oktober 2024 og 25. april 2025, jf. naturgassforskriften § 5-2 første ledd.

¹ Forskrift til lov om felles regler for det indre marked for naturgass (naturgassforskriften) av 14. november 2003 nr. 1342.

Vurderingstemaet og vurderingsmomentene RME er pålagt å følge for å vurdere om unntak skal forlenges, følger av naturgassforskriften § 5-2 tredje ledd.

Unntaket etter naturgassforskriften følger av gjennomføringen av gassmarkedsdirektivet² og ble innlemmet i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning nr. 93/2017 av 5. mai 2017. Det følger av EØS-komiteens beslutning at det ble gjort tilpasninger etter gassmarkedsdirektivet artikkel 49 punkt 5. Ved tolkning av naturgassforskriften, vil RME derfor se hen til gassmarkedsdirektivet.

Lyse Neo er eier av distribusjonssystemet i områdene Jæren og Ryfylke og ble utpekt som systemoperatør av Energidepartementet 12. januar 2021. Lyse Neo er et selskap underlagt Lyse-konsernet, som har virksomhet innen blant annet produksjon av fornybar kraft, tele og distribusjon av elektrisitet. Lyse-konsernet startet prosjekteringen i 2000 og rørnettet ble satt i drift i 2004.

RME hentet ikke inn nye innspill til varsel om vedtak av 4. juli 2025, som følge av at vi har mottatt innspill fra Lyse Neo i forbindelse med inneværende unntaksperiode. Det vil likevel bli gitt en kort oppsummering av Lyse Neos innspill i tilknytning til vedtak av 3. oktober 2024 og 25. april 2025 i vedtakets punkt 3.

Som følge av at dette vedtaket bygger på tidligere mottatt informasjon fra aktuelle parter, er det nødvendig med en kort oversikt over tidligere forhåndsvarsel og vedtak angående unntak for Lyse Neo:

- Forhåndsvarsel av 21. mai 2024:
*RME vurderer å fatte følgende vedtak:
RME fatter vedtak om forlengelse av unntak fra bestemmelser i naturgassforskriften §§ 4-1 fjerde ledd, 5-1 og kapitlene 3, 6 og 7 i naturgassforskriften for systemoperatør for distribusjonssystemet i områdene Jæren og Ryfylke. Unntaket gjelder i fem år fra 3. oktober 2024, jf. naturgassforskriften § 5-2 annet ledd.*
- Vedtak av 3. oktober 2024:
 1. *RME fatter vedtak om forlengelse av unntak fra bestemmelser i naturgassforskriften §§ 5-1 og kapitlene 3, 6 og 7 i naturgassforskriften for systemoperatør for distribusjonssystemet i områdene Jæren og Ryfylke. Unntaket gjelder fra 3. oktober 2024 til 31. desember 2025, jf. naturgassforskriften § 5-2 annet ledd.*
 2. *RME stiller vilkår om at RME kan endre vedtaket dersom det foreligger særlige grunner, slik som vesentlige endringer i de faktiske forholdene vedtaket bygger på eller om RME vurderer at det er grunnlag til å forlenge unntaket, jf. naturgassforskriften § 5-2 tredje ledd. Endringer i vedtaket vil følge reglene i forvaltningsloven og naturgassforskriften.*
- Endringsvedtak av 25. april 2025:
RME fatter med ny begrunnelse følgende vedtak:

² Directive 2009/73/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 concerning common rules for the internal market in natural gas and repealing Directive 2003/55/EC (gassmarkedsdirektivet).

1. RME fatter vedtak om forlengelse av unntak fra bestemmelser i naturgassforskriften §§ 5-1 og kapitlene 3, 6 og 7 i naturgassforskriften for systemoperatør for distribusjonssystemet i områdene Jæren og Ryfylke. Unntaket gjelder fra 3. oktober 2024 til 31. desember 2025, jf. naturgassforskriften § 5-2 annet ledd.
2. RME stiller vilkår om at RME kan endre vedtaket dersom det foreligger særlige grunner, slik som vesentlige endringer i de faktiske forholdene vedtaket bygger på eller om RME vurderer at det er grunnlag til å forlenge unntaket, jf. naturgassforskriften § 5-2 tredje ledd. Endringer i vedtaket vil følge reglene i forvaltningsloven og naturgassforskriften.

3 Mottatte innspill

Lyse Neo har gitt innspill til RMEs vedtak av 3. oktober 2024 og endringsvedtak av 25. april 2025. Vi viser til vår oppsummering av innspill fra Lyse Neo gitt i vedtak av 3. oktober 2024 kapittel 3. I tillegg har vi i forbindelse med vurderingene i varsel og vedtak bedt Lyse Neo om ytterligere dokumentasjon.

Andre aktører har gitt innspill i forbindelse med forhåndsvarselet av 4. juli 2025 og tidligere i forbindelse med forhåndsvarsel av 21. mai 2024. Disse innspillene oppsummeres i de følgende avsnitt.³

3.1 Kommentarer til forhåndsvarsel av vedtak

RME har mottatt kommentarer til vårt forhåndsvarsel til vedtak av 4. juli 2025.

RME sendte 4. juli 2025 ut varsel om unntak for tredjepartsadgang til Lyse Neos gassdistribusjonsnett på Jæren og Ryfylke med frist for innspill innen 15. august. I alt er det kommet 5 svar, fire fra biogassprodusenter og ett fra en interesseorganisasjon som 3 av biogassprodusentene er medlem av. Følgende aktører har sendt innspill:

- Vireo AS
- Energigass Norge
- Heygaz Norway AS
- Molgas Norway AS
- Havila Biogass AS

³ Alle innspill er tilgjengelige på saksnr. 202316604 på www.einnsyn.no.

Innspillene støtter ikke konklusjonen i varselet om å forlenge unntaket. Overordnet peker aktørene på at RME i for stor grad vektlegger avkastningen på den opprinnelige investeringen, at markedsutsiktene som legges til grunn i varselet er for pessimistiske, at Lyse Neo overdriver utfordringer og kostnader ved balansering og at manglende tredjepartsadgang vil hemme utviklingen av biogassnæringen i området. I tillegg anføres det av en part at naturgassforskriften § 5-2 ikke åpner opp for å vektlegge om Lyse Neo har tjent inn historiske investeringer i RMEs vurdering av om unntaket skal forlenges. På bakgrunn av dette mener de at vilkårene i naturgassforskriften § 5-2 tredje ledd ikke er oppfylt og at en videreføring av unntaket er i strid med regelverket og formålet i naturgassloven § 1-1 om en samfunnsmessig rasjonell regulering av naturgassvirksomhet.

3.2 Kommentarer til tidligere varsel

RME mottok også kommentarer da vi varslede vedtak i 2024, som vi fortsatt mener er relevante. Følgende aktører sendte innspill:

- Tine Meieriet Jæren
- Sandnes Eiendom (Sandnes kommune)
- Kverneland Group
- Biosirk
- Nor Tekstil
- FairGaz Norway (privatperson)
- Vireo
- Heygaz Norway
- Biogy Solutions
- Gasnor (nåværende Molgas)

Innspillene kommer både fra biogassprodusenter, foretak som kjøper gass i Lyse Neos nett, Molgas som blant annet drifter det andre gassdistribusjonsnettet i Norge, avtakere av gass og en privatperson.

Hovedparten av aktørene argumenterer for tredjepartsadgang. I disse innspillene er det særlig lagt vekt på at tredjepartsadgang etter deres oppfatning vil bidra til å øke konkurransen i markedet og være med på å fremme utviklingen av biogassproduksjon. Samtidig mener flere at vurderingene av markedsutsiktene for salg av gass på distribusjonsnettet som kommer frem i varselet, er for pessimistiske.

Aktørene legger generelt ikke særlig vekt på kostnadene knyttet til både tilkobling og balansering dersom tredjepartsaktører skal selge gass på Lyse Neos nett.

Nor Tekstil og Sandnes Eiendom mener at unntaket bør forlenges. Nor Tekstil frykter at tredjepartsadgang kan medføre økte priser på naturgass og risiko for nedlegging av distribusjonsaktiviteten.

4 RMEs vurdering av saken

4.1 Hva innebærer tredjepartsadgang?

RME skal i denne saken ta stilling til om Lyse Neo skal åpne opp for at andre foretak kan forsyne kunder ved å transportere gass gjennom Lyse Neos gassrørnett på regulerte vilkår fastsatt av RME. Per i dag er det Lyse Neo selv som avgjør om andre aktører får adgang til å levere gass over rørnettet og til hvilken kostnad. Vi presiserer at et vedtak fra RME om å åpne opp for tredjepartsadgang ikke forhindrer at Lyse Neo kan tillate andre aktører, som biogassprodusenter, å knytte seg til rørnettet. Lyse Neo kan selv velge å gjøre dette allerede i dag, dersom de mener det er kostnadssvarende og kommersielt gunstig til vilkårene de mener er riktig. Dette vedtaket handler om hvorvidt Lyse Neo skal være pålagt vilkår fastsatt av RME til å tilrettelegge for at øvrige gassleverandører skal kunne knytte seg til rørnettet og forsyne kunder i nettet i konkurranse med Lyse Neos egen forsyning av naturgass. I den sammenhengen blir der derfor sentralt om det er kostnadssvarende og økonomisk bærekraftig å drifte nettet separat, og potensielt med reduserte inntekter fra naturgassvirksomheten. Vi oppfatter at unntaket er en sikkerhetsmekanisme for å sikre at et vedtak om å åpne opp for tredjepartsadgang ikke får den paradoksale virkningen av at virksomheten avvikles eller at tilbudet svekkes.

Det gjelder en rekke regulatoriske krav for Lyse Neos virksomhet, uavhengig av om det stilles krav om tredjepartsadgang. Disse regulatoriske kravene omfatter det generelle forbudet mot usaklig forskjellsbehandling av systembrukere etter naturgassforskriften § 4-2 og kravene til regnskapsføring i naturgassforskriften kapittel 4. Videre må Lyse Neo overholde kravet til kostnadseffektiv balansering etter naturgassforskriften § 6-1. Videre har alle systembrukere adgang til å få tvister med Lyse Neo avgjort av RME etter naturgassforskriften § 1-5, Lyse Neos forsyningsvirksomhet må overholde visse krav overfor kunder etter kapittel 8.

4.2 Vurderingstemaet

RME skal vurdere om unntaket beskrevet i naturgassforskriften § 5-2 første ledd skal forlenges for en ny periode på fem år, jf. bestemmelsens annet ledd. Det følger videre av tredje ledd at unntaket «kan forlenges» dersom gitte vilkår i tredje ledd er oppfylt.

Vi vurderer saken med grunnlag i naturgassloven og naturgassforskriften.

RMEs adgang til å forlenge unntaket fra tredjepartsadgang for Lyse Neo følger av naturgassforskriften § 5-2 tredje ledd. RME er pålagt å vurdere om adgang til Lyse Neos system vil «skape betydelige problemer, særlig for utvikling av og investeringer i systemet» og RME skal vektlegge følgende forhold:

- a. *«behovet for investeringer i systemet som ikke vil være lønnsomme med tredjepartsadgang*
- b. *omfanget av nødvendige investeringer og mulighetene til å tjene inn investeringene*
- c. *størrelsen på systemet og utbyggingsgrad*
- d. *hvordan markedet er ventet å utvikle seg videre*

- e. *den geografiske størrelsen og særtrekk ved området, inkludert samfunnsøkonomiske og demografiske faktorer».*

Forholdene beskrevet i bokstavene a til e er ikke kumulative vilkår, men vi «skal» ta disse forholdene med i vurderingen.⁴ Det dreier seg også om ulike hensyn som kan trekke i ulike retninger. Videre kan andre vurderingsmomenter være relevant å vektlegge for å vurdere om det overordnede vilkåret for å forlenge unntaket fra tredjepartsadgang er oppfylt. I RMEs forvaltningsskjønn for om det skal innvilges tredjepartsadgang, ligger det også et handlingsrom til å vektlegge andre momenter som vi finner begrunnet. Forvaltningsskjønnet begrenses av forbudet mot usaklig forskjellsbehandling, vektlegging av utenforliggende hensyn og grovt urimelige vedtak, se Prop. 79 L 2024-2025 Forvaltningsloven kapittel 13. Det er videre underlagt RMEs skjønn om det skal innvilges forlenging av unntaket dersom vilkårene for å innvilge unntak er oppfylt, jf. naturgassforskriften § 5-2 tredje ledd første setning.

Det følger av forarbeidene til naturgassforskriften at hensikten med tredjepartsadgang er å gi konkurrerende naturgassforetak tilgang til gassrørledningsnett som «i utgangspunktet» er et naturlig monopol, for å fremme konkurranse i dette markedet.⁵ Samtidig ble det pekt på at bakgrunnen for at Lyse Neos gassrørledningsnett fikk unntak, kommer av at det ble bygd mens Norge var kvalifisert som et marked under oppbygging.⁶ En slik status tilsa at det var grunn til å la eiere av gassrørnettet få mulighet til å hente inn investeringene sine, før det blir gitt tredjepartsadgang. Ved gjennomføringen av gassmarkedsdirektivet, ble det gitt unntak for tredjepartsadgang til Lyse Neo. Selv om hovedregelen ved gjennomføringen var at det skal være tredjepartsadgang, oppfatter vi at unntaket er begrunnet i å gi et visst vern av interessene til eiere av gassrørnettet som har gjort investeringen og påtatt seg risikoen ved investeringen.⁷ Vurderingstemaet og vurderingsmomentene for unntak speiler i stor grad denne interesseavveiningen. Vi påpeker at Lyse Neos investeringer i den aktuelle infrastrukturen er gjort i et konkurranseutsatt marked.

Eier av et gassrørledningsnett har et naturlig monopol som medfører markedsfordeler. Markedsfordelene er forsøkt avhjulpet med tredjepartsadgangsregler, slik at det kan skapes konkurranse i markedet for naturgassforetak. Konkurranse er et virkemiddel som skal bidra til økt effektivitet, lavere priser og bedre kvalitet.

⁴ Det følger også av EØS-komiteens avgjørelse om at gassmarkedsdirektivet artikkel 49.5 gjennomføres ved å gi RME rett til å forlenge unntaket «taking into account» kriteriene som følger av artikkel 49.5, se EØS-komiteens avgjørelse nr. 93/2017 av 5. mai 2017 artikkel 1.2 bokstav l.

⁵ Høringsnotat om endringer i naturgassforskriften (tredje energimarkedspakke) av Olje- og energidepartementet (2018) s. 9.

⁶ Høringsnotat (2018) s. 10.

⁷ Interesseavveiningen er mulig å kjenne igjen fra konkurranseretten i EU. Se Opinion of Mr. Jacobs – Case C-7/97 av 28. mai 1998 avsnitt 62 og følgende.

Gevinstene ved økt konkurranse skal balanseres opp mot hensynet til at systemoperatøren må kunne oppnå tilfredsstillende avkastning og at nødvendige investeringer bør kunne tjenes inn, se vurderingsmomentet i naturgassforskriften § 5-2 tredje ledd bokstav b. Tredjepartsadgang bør i tillegg ikke rukke ved systemoperatørens mulighet til å drive lønnsomt, se vurderingsmomentet i samme bestemmelse bokstav a. Dersom tredjepartsadgang gjør at systemoperatøren ikke har mulighet til å drive lønnsomt eller oppnå rimelig avkastning på sine investeringer risikerer man underinvesteringer eller nedlegging av driften. I disse tilfeller virker konkurranse imot hensikten.

RME mottok kommentarer på forhåndsvarselet om at vi i vår vurdering la for stor vekt på avkastningen på den opprinnelige investeringen. Det er riktig at avkastning på den opprinnelige investeringen ikke eksplisitt er nevnt i kriteriene i naturgassforskriften § 5-2. Vi er imidlertid av den oppfatning at ordlyden «*skape betydelige problemer, særlig for utvikling av og investeringer i systemet*», åpner opp for å vurdere hvorvidt Lyse Neo er i stand til å tjene inn investeringene som har vært nødvendige for å bygge ut gassrørnettet.

Vi vurderer at det er hovedbegrunnelsen for selve unntaksbestemmelsen at det naturlige monoopolet som blir regulert, skal kunne oppnå en rimelig avkastning på de investeringene som legger til grunn for distribusjonsnettverket. Det innebærer å vurdere lønnsomheten tilbake i tid. I vår vurdering har vi også sett til konkurranseretten, hvor den aktøren som tar en investeringsrisiko har et vern mot lignende inngrep.⁸ Dersom dette ikke vektlegges vil det også påvirke risikoen og investeringsincentivene knyttet til utbygging av lignende infrastruktur andre steder.

Etter vurderingsmomentene i naturgassforskriften § 5-2 tredje ledd bokstav a og b, er det relevant å vurdere om Lyse Neos økonomiske situasjon blir påvirket av om det gis tredjepartsadgang. Det må skilles mellom kostnader som vil komme uavhengig av tredjepartsadgang og kostnader som kommer som en følge av dette. I tillegg må det vurderes i hvilken grad nevnte kostnader kan bli tjent inn om det innvilges tredjepartsadgang.

Ordlyden i bokstav c innebærer at vi skal ta hensyn til systemoperatørens mulige utbyggingsplaner i vurderingen av om unntak skal forlenges.

Ordlyden i bokstav d innebærer at vi skal ta hensyn til for markedsutviklingen for både naturgass og biogass. Her er det også relevant å se på regulatoriske forhold som kan påvirke markedsutviklingen samt markedsutviklingen for alternative energiformer.

Ordlyden i bokstav e åpner opp for å hensynta forhold ved gassrørledningsnettets geografiske størrelse og særtrekk ved området. Her kan det være aktuelt å vurdere i hvilken grad Lyse Neo reelt har mulighet for å utøve markedsrett i det geografiske området.

RME har kompetanse etter naturgassforskriften § 5-2 til å forlenge unntaket 5 år av gangen. Vi tolker bestemmelsen slik at vi kan forlenge unntaket inntil 5 år, dersom informasjonen vi ha i dag tilsier at vilkårene er oppfylt i hele unntaksperioden.

⁸ Vi peker på at vernet av en investering som er tatt i en konkurranseutsatt situasjon også er fremhevet i konkurranseretten, se Opinion of Advocate General Jacobs in Case C-7/97 avsnitt 64-65.

4.3 Kan Lyse Neos unntak fra tredjepartsadgang forlenges?

RME vil i det følgende vurdere om en adgang til Lyse Neos gassrørnett for tredjeparter, vil «*skape betydelige problemer*» for Lyse Neo sin videre drift av gassrørnettet. Vi vil i denne vurderingen se hen til vurderingsmomentene som er opplistet i bokstavene a til e i naturgassforskriften § 5-2 tredje ledd.

Vi vil også vurdere lengden på unntaket.

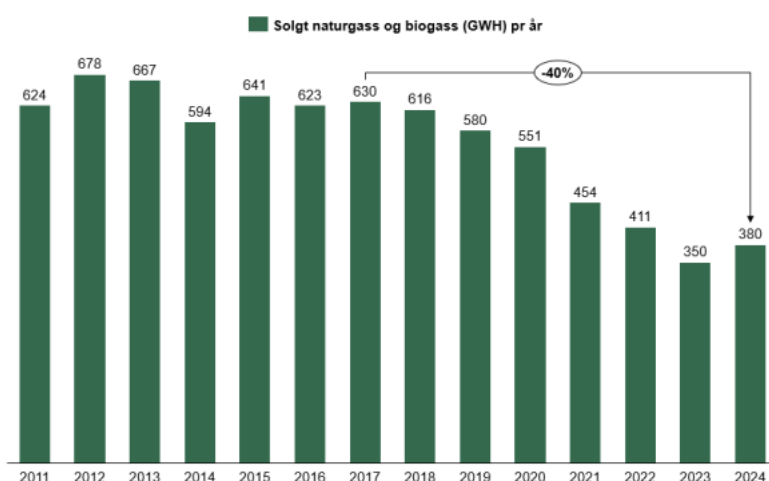
4.3.1 Lønnsomhet og markedsutsikter

Markedsutviklingen for gass er både et selvstendig moment etter naturgassforskriften § 5-2 tredje ledd bokstav d, men også avgjørende for vurderingene knyttet til lønnsomheten av investeringer, se § 5-2 tredje ledd bokstav a og b.

I vurderingen som ble gjort i vedtak av 3. oktober 2024 ble det vektlagt at salget av naturgass i de seneste år hadde vært i stor tilbakegang og at det samtidig var stor usikkerhet knyttet til markedsutsiktene, se vedtaket av 3. oktober 2024 kapittel 5.1.1.

De seneste årene har vært preget av høye priser på naturgass. Det har medført at kundene har redusert energiforbruket og/eller lagt om til alternative energiformer, herunder propan og strøm. Tap av kunder/volum kan ha kaskadeeffekter, fordi kostnadene til drift av nettet skal fordeles på færre kunder/lavere volum, samtidig som det kan øke kostnader til balansering.

I perioden 2017-2024 har Lyse Neo opplevd et fall i salgsvolumet på 40 prosent, jf. figur 1. Kombinert med press på marginene ved salg av naturgass har det resultert i at det gjennomsnittlige dekningsbidraget for perioden 2021-2024 er redusert med 50 prosent sammenlignet med perioden 2013-2016. Da kostnadsbasen er relativt stabil ved drift og vedlikehold av gassnett medfører det at driftsresultat er redusert betraktelig over perioden, fra 56 MNOK i gjennomsnitt i perioden 2013-2016 til -6 MNOK i 2021-2024.

Figur 1. Utviklingen i salgsvolum. Kilde: Lyse Neo.

Selv om gassprisen i 2023-2025 har ligget på et lavere nivå enn i 2022, er prisene fortsatt høye sammenlignet med perioden før 2021, og markedsutviklingen er usikker.⁹ I tillegg påvirkes markedet av regulatoriske forhold, herunder CO₂-avgiften som trolig vil fortsette å øke, jf. Regjeringens klimastatus og plan¹⁰, EUs kvotepris¹¹ og direkte regulering som begrenser bruken av naturgass. For eksempel gjennomførte Miljødirektoratet i oktober 2024 «Høring av forslag til forskrift om forbud mot bruk av fossile brenslers til indirekte fyring i industrien fra 2030»¹² og utredet et forbud mot fossil gass til permanent oppvarming fra 2028¹³. Per 1. juli 2025 trådte også et forbud mot å bruke fossil gass på byggeplasser i kraft.

Det er imidlertid også usikkerhet knyttet til utviklingen i prisene for andre energiformer og det er ikke gitt at den relative prisen på naturgass kommer til å øke fremover.

I lys av de seneste års volumnedgang og markedsutsiktene, mener vi at det er stor usikkerhet knyttet til den økonomiske levetiden på anlegget. Det gjør det vanskelig for Lyse Neo å tjene inn både historiske og fremtidige investeringer selv med unntak fra tredjepartsadgang. Dersom åpning for tredjepartsadgang reduserer Lyse Neos salgsvolum ytterligere, vil det bidra til å svekke driftsresultatet.

Lyse Neo undersøker muligheten for på sikt å erstatte all naturgass med biogass i rørnettet. I høringen av varselet til tidligere vedtak av 21. mai 2024, kom det frem at flere andre biogasselskaper med investeringsplaner i området rundt Jæren og Ryfylke også kan være interessert i tredjepartsadgang for å selge biogass på nettet.

Markedet for biogass er umodent og kan foreløpig ikke konkurrere med andre energiformer på markedsvilkår.¹⁴ Dette illustreres av at det finnes en rekke støtteordninger som skal fremme biogassproduksjon i Norge.¹⁵ Forbud mot bruk av naturgass kan øke den relative lønnsomheten av biogass. Biogassprodusentene satser på at det kan bli lønnsomt å bruke biogass innenfor områder hvor det er vanskelig å elektrifisere, herunder transportsektoren og deler av prosessindustrien. I mangel av gassinfrastruktur i Norge baserer produsentene seg hovedsakelig på en forretningsmodell med flytendegjøring av biogass (LBG) som transporteres til fyllestasjoner, men produsenter som potensielt kan tilknyttes et rørnett, kan også selge gjennom dette. Det er både usikkerhet knyttet til reguleringen fremover og tilgangen på råstoff, fordi råstoffet også kan ha alternative anvendelser.¹⁶

⁹ Se [Global price of Natural gas, EU \(PNGASEUUSDM\) | FRED | St. Louis Fed.](#)

¹⁰ Se [Regjeringens klimastatus og -plan](#), særskilt vedlegg til Prop. 1 (2024-2025) s. 30.

¹¹ EUs kvotepris har økt siden 2020, men er noe lavere i 2025 enn i 2023. Historisk har det vært en tett sammenheng mellom ETS-kvotepriis og gasspris, fordi høye gasspriser øker bruken av kull og dermed behovet for CO₂-kvoter.

¹² Se [Miljødirektoratet: Høringsnotat: Forslag til forskrift om forbud mot bruk av fossile brenslers til indirekte fyring i industrien fra 2030.](#)

¹³ Se Meld. St. 25 (2024-2025) Klimamelding 2035 – på vei mot lavutslippssamfunnet av Klima- og miljødepartementet, kapittel 7.2.1

¹⁴ Se sammenligning med alternative energikilder i [Klimatiltak i Norge: Kunnskapsgrunnlag 2025 - miljødirektoratet.no.](#)

¹⁵ Se [Aktuelle støtteordninger til biogassproduksjon - miljødirektoratet.no.](#)

¹⁶ Se rapport fra THEMA Consulting Group om [Kartlegging av potensialet for energiomstilling i Rogaland.](#)

Per i dag er det relativt få kunder inklusive Lyse-konsernet selv som kjøper biogass i nettet. Lyse Neo peker samtidig på at unntaket for tredjepartsadgang spiller en viktig rolle for på sikt å kunne erstatte naturgass med biogass i rørnettet.

4.3.2 Lyse Neos muligheter for å få dekket inn investeringer

Etter bestemmelsens bokstav a og b skal RME vurdere behovet for investeringer i systemet og hvorvidt det er mulig for Lyse Neo å tjene inn investeringene sine. Det gjelder både historiske investeringer og investeringer som er nødvendige for videre drift.

Forut for vedtaket av 3. oktober 2024 opplyste Lyse Neo at det var vanskelig å direkte knytte omsetning/lønnsomhet i virksomheten til investeringene som ble gjort i forbindelse med utbyggingen av anlegget, fordi de frem til 2011 ikke hadde produktfordelt regnskap.

Historiske investeringer

Etter ytterligere dialog har Lyse Neo sendt oss tall for omsetning, driftskostnader, avskrivninger og investeringer i perioden 2003-2024.¹⁷ Avskrivningene før 2013 er estimert basert på driftsmiddelregisteret, mens driftskostnadene før 2013 er ekstrapolert bakover med en årlig reduksjon på 2 prosent. Investeringstallene omfatter i utgangspunktet også investeringer i biodrivstoff/CBG, men disse investeringer har vi sett bort fra da det ikke er tilknyttet rørnettet.

Samlet har Lyse Neo investert 1 115,6 millioner kroner i rørnettet. I samme periode har deres akkumulerte driftsresultat for natur og biogass *før* avskrivninger vært på 1 372 millioner kroner.¹⁸ En slik direkte sammenligning vil ikke ta høyde alternativkostnaden ved kapitalbinding over denne perioden på ca. 20 år. For å ta høyde for kapitalbindingen har vi beregnet netto nåverdi av den foreløpige kontantstrømmen knyttet til anlegget i løpende priser tilbakediskontert til 2003, hvor vi har lagt til grunn et avkastningskrav på 6 prosent.¹⁹ På bakgrunn av dette finner vi at netto nåverdien på de samlede investeringene i gassrørnettet frem til 2024 har vært på -208,1 millioner kroner. Tallene er oppsummert i tabell 1 nedenfor.

	Akkumulerte investeringer, 2003-2024		Akkumulert driftsresultat, 2004-2024 (EBITDA)	
Løpende priser	1 116	MNOK	1 370	MNOK

¹⁷ I etterkant av varselet har Lyse Neo fremsendt mer detaljert datagrunnlag og avsnittet er oppdatert i henhold til dette.

¹⁸ Driftsresultatet omfatter også biodrivstoff/CBG som ikke er knyttet til gassnettet, men ifølge Lyse Neo er denne delen neglisjerbar.

¹⁹ Dette er antakelig et konservativt estimat. I perioden 2007-2024 har RMEs referanserente for strømnetselskaper vært 6,4 prosent, jf. [RMEs referanserente - NVE](#). I reguleringen av Molgas legges det i tariffastsettelsen til grunn en høyere referanserente enn for strømnetselskapene.

Tilbakediskontert til 2003	948	MNOK	740	MNOK
----------------------------	-----	------	-----	------

Tabell 1. Historiske investeringer og driftsresultat.

Basert på de tallene Lyse Neo har oversendt oss, har de foreløpig ikke tjent inn sine investeringer i gassnettet. Med utgangspunkt i dagens situasjon og markedsutsiktene beskrevet over, anser vi det som usikkert hvor lenge det vil gå før disse investeringene er tjent inn og om det i det hele tatt er mulig å oppnå en rimelig kompensasjon for kapitalbindingen knyttet til de historiske investeringene.

Fremtidige investeringer

Lyse Neo står, uavhengig av tredjepartsadgang, overfor investeringer i gassmålere hos næringskunder med fjernavlesing på grunn av nedstenging av 2G-nettet, og potensielt også i lagringskapasitet for å sikre mulighet for å balansere rørnettet dersom salgsvolumet fortsetter å falle. Investeringene i gassmålere er anslått til 12,2 MNOK. Det er uklart hvor store investeringer det vil kreve eventuelt å tilrettelegge for fortsatt fallende volum. Investeringene i nye målere utgjør en relativ liten del av gassrørledningsnettets totale bokførte verdi.

Som nevnt ovenfor har Lyse Neo planer om å omlegge til 100 prosent biogass. En slik omlegging kan bidra til å forlenge anleggets økonomiske levetid, dersom det blir lønnsomt å selge biogass. Det vil imidlertid kreve ytterligere investeringer i særlig lagringskapasitet, fordi det i utgangspunktet er vanskeligere å balansere nettet hvis det hovedsakelig mates inn biogass.

I dokumentasjonen Lyse Neo har lagt frem til oss beskriver de investeringsbehovet til to tekniske løsninger for døgn- og sesonglagring ved tre ulike scenarier for produksjon og innmating av biogass i nettet, jf. tabell 2. Tallene stammer fra en mulighetsstudie Lyse Neo har gjennomført og er forbundet med usikkerhet.

Alternativ	Prognose	Lav		Middels		Høy	
LBG lager	LBG-produksjon	235	GWh	500	GWh	900	GWh
	Avtak fra gassnett	350	GWh	550	GWh	900	GWh
	Lagerbehov	5	GWh	30	GWh	80	GWh
	Kapasitet tilførsel lager	1 100	Sm ³ /h	2 700	Sm ³ /h	5 100	Sm ³ /h
	Kapasitet tilførsel gassnett	8 700	Sm ³ /h	9 000	Sm ³ /h	13 000	Sm ³ /h
	Investering	105	MNOK	510	MNOK	1 220	MNOK

Kompressoranlegg	LBG-produksjon	20	GWh	50	GWh	110	GWh
	Avtak fra gassnett	25	GWh	50	GWh	75	GWh
	Kapasitet tilførsel lager	250	Sm3/h	650	Sm3/h	1 500	Sm3/h
	Kapasitet tilførsel gassnett	500	Sm3/h	850	Sm3/h	950	Sm3/h
	Investering	55	MNOK	75	MNOK	125	MNOK

Tabell 2. Scenarier rundt behov for lagringskapasitet ved oppskalering av biogassproduksjon.

Den ene tekniske løsningen innebærer å etablere eget LBG tankanlegg. Den andre løsningen innebærer å etablere kompressoranlegg for tilbakeføring fra lav- til høytrykksdel av distribusjonsnett og bruke kapasitet av eksisterende LNG-anlegg i Risavika med tilhørende lagertank. Som det fremgår av tabellen over, er løsningen med kompressoranlegg klart billigst. Lyse Neo avventer imidlertid en konseptstudie for videre undersøkelser av kvalitetskrav på gass som tilbakeføres fra lavtrykk- til høytrykksdel av distribusjonsnettet, for å avklare om det påvirker teknisk integritet og drift på eksisterende LNG fabrikk i Risavika.

Lønnsomheten av de fremtidige investeringene beskrevet ovenfor avhenger av om det åpnes for tredjepartsadgang og når det eventuelt åpnes. Det vil være mindre lønnsomt å gjennomføre disse investeringene dersom det åpnes opp for tredjepartsadgang og har direkte innvirkning på om investeringene faktisk gjennomføres. I den grad investeringene kan være nødvendige for å forlenge levetiden på anlegget, og dermed til å oppnå bedre utnyttelse av nettet, kan det argumenteres for at tredjepartsadgang vil skape betydelige problemer for utvikling av og investeringer i systemet, hvilket taler for å forlenge unntaket, jf. naturgassforskriften § 5-2 tredje ledd særlig bokstav a og b.

Årlige vedtak om forlengelse av unntaket bidrar til å skape økt usikkerhet, sammenlignet med flerårige forlengelser, og reduserer sannsynligheten for at investeringene gjennomføres. RME har ikke hjemmel til å forlenge unntaket med mer enn 5 år av gangen og det er derfor begrenset hvor mye det bidrar til å ta ned risikoen for prosjekter som har en økonomisk levetid på 10-40 år. I lys av rettsutviklingen i EU, kan en forlengelse på 5 år bidra til å skape tilstrekkelig regulatorisk forutsigbarhet til at investeringene gjennomføres.

Lyse Neo har opplyst at tilrettelegging for tredjepartsadgang vil kreve ytterligere investeringer. Det gjelder ytterligere utskifting av gassmålere for 845 privatkunder og 135 næringskunder, noe som er anslått til 14,4 MNOK. Dette er fordi en åpning for tredjepartsadgang forutsetter fjernavlesing for alle kunder, for å kunne avregne hva den enkelte leverandør leverer til ulike kunder over timer og/eller døgn. I tillegg gjelder det investeringer for tilpasning i systemene for avregning og fakturering, hvor kjøp av programvare og implementering er anslått til 10 MNOK. Lyse Neo har også tidligere nevnt at TPA kan øke behovet for lagringskapasitet ytterligere, men har ikke kommet med presise anslag rundt dette. Selv om Lyse Neo i utgangspunktet kan overføre disse kostnadene til tredjepartsaktører via tariffen, krever det at det faktisk er tredjepartsaktører som vil operere på nettet. Legger man til grunn metodikken brukt til å beregne tariffen for Molgas, vil tariffen for tredjepartsaktører i Lyse Neos nett være høyere enn tariffen til Molgas. Det gjør det tvilsomt om andre aktører i det hele tatt er interessert i tredjepartsadgang, særlig med tanke på at det ikke er tredjepartsaktører på Molgas sitt nett etter tre år med adgang. Med en eventuell åpning vil man risikere å påføre Lyse Neo (og indirekte også eksisterende kunder) ekstra kostnader for denne tilretteleggingen uten at det har en positiv effekt på konkurransesituasjonen i distribusjonsnettet.

4.3.3 Geografiske størrelse av Lyse Neo sitt gassrørnett og særtrekk ved Jæren og Ryfylke

Etter bestemmelsen bokstav c skal vi vurdere «den geografiske størrelsen og særtrekk ved området, inkludert samfunnsøkonomiske og demografiske faktorer».

Et særtrekk for Lyse Neo er at deres primære innmatingspunkt er gassterminalen i Kårstø. Kårstø og eksportørledningene til Europa defineres ikke som et transmisjonsnett og er derfor ikke underlagt det ansvaret og de pliktene som transmisjonssystemoperatørrollen innebærer etter gassmarkedsdirektivet av EC 2009/73. Det stiller norske distribusjonssystemoperatører i en særlig situasjon sammenlignet med andre distribusjonssystemoperatører i Europa. En konsekvens av dette er at det er systemoperatøren som har det fulle ansvaret for balanseringen av gassrørnettet. Lyse Neo anførte at det ville være kostbart å tilrettelegge for balansering av gassrørnettet, dersom det ble gitt tredjepartsadgang. Det foreligger heller ingen informasjon som tilsier at det vil bli etablert et transmisjonsgassrørnett i Norge i løpet av de neste fem årene. Dette er med på å bidra til de særegne forholdene som tilsier at tredjepartsadgang vil føre til betydelige vanskeligheter for Lyse Neo. Vi viser til tidligere vurderinger av dette i vedtakets kapittel 5.1.2 over.

Vi har også sett hen til den etterfølgende rettsutviklingen i EU. I avkarboniseringspakken er det vedtatt for EU-land at medlemslandene kan unnta distribusjonsnett for gass som ikke er koblet til andre land fra kravet til tredjepartstilgang. Dette følger av Direktiv (EU) 2024/1788 om felles regler for indre markeder for fornybar gass, naturgass og hydrogen artikkel 86. Det fremkommer av direktiv (EU) 2024/1788 i fortalens punkt (150) at:

“Certain Member States, due to the historical features and levels of maturity of their markets for natural gas, should have the possibility to derogate from specific rules established in this Directive to prevent unjustified penalisation, and to favour an efficient development of markets for natural gas in those Member States. This applies in particular to Luxembourg, due to its specific market characteristics, and to all those Member States that are not yet connected to the interconnected system of any other Member State or that have not yet received the first commercial supply of their first long-term natural gas supply contract. In order to ensure a uniform application of Union law, derogations for Member States that are not yet connected to the interconnected system of any other Member State or that have not yet received the first commercial supply of their first long-term natural gas supply contract should be temporary and apply only until those Member States are able to meet higher standards in terms of market opening and interconnectivity with the integrated natural gas system of the Union. Where such a derogation applies, it should also cover any provisions in this Directive that are ancillary to, or that require the prior application of, any of the provisions from which a derogation has been granted.”

Vi oppfatter at unntaket er begrunnet i at det er krevende å opprettholde tredjepartsadgang på rørnett som ikke er koblet til et større marked. Til sammenligning, krever gjennomført gassmarkedsdirektiv av 2009 at det er nødvendig å påvise at tredjepartsadgang skaper store vanskeligheter, særlig med hensyn til utvikling av infrastrukturen for overføring og hoveddistribusjon, for å unnta tredjepartsadgang, jf. artikkel 49 (4). Direktiv (EU) 2024/1788 er ikke innlemmet i EØS-avtalen, men er vurdert som EØS-relevant.²⁰ Vi mener likevel at de hensynene som begrunner unntaksbestemmelsen i avkarboniseringspakken er relevant å se hen til når vi skal vurdere hvordan særtrekk ved Lyse Neos nett påvirker hvorvidt tredjepartsadgang skaper betydelige vanskeligheter.

Et annet geografisk særtrekk er tilgangen på alternativ energi. Kundene til Lyse Neo er prissensitive og har i noe større grad mulighet for å skifte til alternative energibærere blant annet propan og strøm enn andre steder i Europa.

Videre er nettet relativt stort i forhold til fraktet volum, hvilket bidrar til å redusere lønnsomheten. Særtrekkene ved Lyse Neos nett som er nevnt i dette kapittelet er ikke alene årsaken til at vi mener vilkårene for unntak er oppfylt, men de forsterker de allerede eksisterende vanskelighetene med å tjene inn investeringer og øker kostnadene forbundet med tredjepartsadgang.

Lyse Neo har videre oppgitt at de anser det som lite sannsynlig at de vil bygge ut gassrørnettet i noen særlig grad. Selv om det er noen kunder som ønsker å bli tilkoblet de neste fem årene, er det etter RME sin vurdering lite sannsynlig at dette vil endre det faktumet at gassrørnettet vil anses å være lite i geografisk utstrekning sammenlignet med gassrørnett i EU-medlemsland som gassmarkedsdirektivet er gjeldende for. Videre er det ingen holdepunkter for at det vil bli bygd et transmisjonsgassrørnett fra Norge til et annet EU-medlemsland i løpet av de neste fem årene. Dermed støtter disse momentene behovet for å forlenge unntaket med fem år.

²⁰ Se under «Vurdering» <https://www.regjeringen.no/no/sub/eos-notatbasen/notatene/2024/mai/revisjon-av-gassmarkedsdirektivet/id3040182/>.

4.3.4 Konklusjon

En helhetlig vurdering av de overnevnte momentene tilsier at tredjepartsadgang er egnet til å skape betydelige problemer for Lyse Neos videre drift av gassrørnettet. Vår vurdering er derfor at det skal innvilges unntak fra tredjepartsadgang etter naturgassforskriften § 5-2 annet ledd.

I denne vurderingen, har vi særlig vektlagt at nåværende investeringer foreløpig ikke er tjent inn og det er usikkert når og om det i det hele tatt kommer til å skje gitt de nåværende markedsutsiktene. Samtidig er det usikkert om investeringer som skal forlenge anleggets økonomiske levetid, ved å legge til rette for frakt av biogass, er lønnsomme. I tillegg har vi vektlagt det særlige forholdet at distribusjonssystemet ikke er tilknyttet et transmisjonsnett.

RME anser det som sannsynlig at de faktiske forholdene som er avgjørende for å forlenge unntaket fra tredjepartsadgang for årene 2026 til 2030, vil gjelde i hele den aktuelle perioden. Samtidig mener vi at en forlengelse på 5 år bidrar til å redusere den regulatoriske usikkerhet noe sammenlignet med en et kortere unntak, jf. avsnitt 4.3.2.

Vi tar høyde for at de faktiske forholdene kan endre seg og vedtar derfor vilkår om adgang til å endre vedtaket dersom det foreligger særlige grunner, slik som vesentlige endringer i de faktiske forholdene vedtaket bygger på. Dersom dette blir aktuelt, vil berørte parter behov bli ivaretatt. RME vil likevel presisere at det er en høy terskel for å endre et vedtak, særlig av hensyn til berørte parter innrettelse.

4.4 Unntaket gjelder ikke naturgassloven § 4-1

RME vil måtte gjennomføre en ny vurdering av om det skal gis unntak fra tredjepartsadgang innen utgangen av 2030. For å kunne gjennomføre denne vurderingen, trenger RME tilgang til data som er attestert av revisor. RME presiserer derfor at Lyse Neo fortsatt er forpliktet til å føre regnskap etter naturgassforskriften § 4-1, slik det er slått fast i vedtak av 3. oktober 2024.

5 Informasjon om videre prosess

RME vil oversende vedtaket til EFTAs overvåkningsorgan og EØS-komiteen, og følge prosess beskrevet i naturgassforskriften § 5-2 fjerde og femte ledd og EØS-komiteens avgjørelse nr. 93/2017 av 5. mai 2017 artikkel 1 punkt 3 bokstav l). RME vil være pålagt til å ta hensyn til avgjørelse om endring fra EFTAs overvåkningsorgan.

6 Dere har rett til å klage

Dere kan klage på denne avgjørelsen til Energiklagenemnda innen 3 uker fra vedtaket ble mottatt. Klagen skal sendes til rme@nve.no.

Les mer nedenfor hvordan dere klager nedenfor. Kravene til klagen følger av forvaltningsloven [kapittel VI](#).

7 Har dere spørsmål?

Send e-post til rme@nve.no hvis dere har spørsmål. Husk å oppgi saksnummer i emnefeltet.

Med hilsen

Christian Lund Sørensen

Seniorrådgiver

Godkjent av Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

LYSE NEO AS

Kopimottakerliste:

LYSE NEO AS - Johnny Fredvik

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda, men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no . RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: - Skrive hvilket vedtak du klager på. - Skrive hvilket resultat du ønsker. - Opplyse om du klager innenfor fristen. - Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan.

	Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.